

TEM
15. 06. 2008
49/815/209

Työ ja elikeinoministeriö
PL 32
00023 VALTIONEUVOSTO
Jorma Aurela

LAUSUNTO KARSIKON PUOLESTA RY
FENNOVOIMA OY:N YDINVOIMALAITOSHANKETTA
KOSKEVASTA PERIAAREPÄÄTÖKSESTÄ

Karsikon puolesta ry vastustaa jyrkästi Karsikkoon suunniteltua ydinvoimalahanketta, sillä Karsikonniemi ja sen ympäristön merialue ei missään nimessä sovellu laitosalueeksi.

1. Asukasmäärät ylittävät STUK:n ohjeistukset reippaasti, sillä 5 km säteellä on vakinaisia asukkaita noin 3200. Loma-asuntojen määrä on 5 km säteellä noin 160 ja 3 km säteellä noin 130. Loma-asunnot ovat lähes 80 % ympärivuotisessa käytössä mikä merkitsee noin 400-500 loma-asukasta Halttarissa, Laitakarissa, Ajoskrunnissa ja mantereella varsinkin viikonloppuisin ja monilla on Kemissä vuokra-asunto ja ovat näin kirjoilla Kemissä, mutta asuvat pääasiallisesti Karsikossa vuodet ympäriinsä. Yhdistyksemme jäsenet ovat pääasiassa loma-asukkaita ja heidän sukulaisia. Varsinkin saarten asukkaiden evakuoiminen olisi käytännössä lähes mahdotonta, varsinkin talvella kun lauhdevedet pitävät useiden neliökilometrien alueen sulana tai jää on vaarallisen ohutta. Karsikon suunnitellut pintaotot ja poistot ovat vesimäärältään mataliin vesiin suunnattuja ja näin sula-alue on huomattavasti YVA:ssa arvioitua laajempi. Asukkaiden pelastussuunnitelma ei tulisi täyttämään asetettuja tavoitteita.
2. Vallitsevat tuulet ovat Etelä-Länsi tuulia, jotka levittävät Hepolaan, Maksniemeen sekä Kemien kaupunkiin sumua, joka haittaa asukkaiden elämää ja mahdollisesti Kemi-Tornio lentokentän toimintaa puhumattakaan ilmaan mahdollisesti pääsevistä radioaktiivisista päästöistä onnettomuuden sattuessa.
3. Karsikonjärvi on ainutlaatuinen linnustoltaan ja maankohoamisen seurauksen umpeenkasvanut neva, joka tulisi säilyttää tuleville sukupolville retkeily ja marjastuspaikkana, koska Röyttän niemi on Outokummun rakentama, Metsä-Botnia hallinnoi Kemien kaupungin pohjoispuolta ja Ajoksen niemi on satama ja teollisuus alueena samoin Stora-Enso veitsiluoto Hepola-alueella. Karsikon niemi on Kemiläisille ainoa lähialueen rakentamaton ja koskematon luontoalue. Röyttän hiekka on dyyni ja hiekkaranta-alue, joka jatkuu O1 (lauhdeveden otto) hiekkapohjana noin 3 kilometrin päähän rannasta, syvyyden vaihdellessa 3-5 metriin. 90 m³ veden imuvirtaus on niin valtava, että se imisi päivässä tonneittain eri kalalajeja (varsinkin kutuaikana) ja hiekkaa mikä saattaisi vaarantaa lauhdevesien saannin. Samoin alueella on joka talvi ahtojäätä, koska saaria ei ole suojana, joten tuulet nostavat meriveden pintaa huomattavasti matalassa perukassa. Ainoa ajateltavissa oleva veden otto ja purku tulisi tehdä tunnelia pitkin etäotona ja vastaavasti myös etäpurkuna vähintäänkin 10 metrin syvyydestä (Hepolanlahti sisältää Veitsiluodon jätteet vuosikymmenien ajalta, ja nämä lähtisivät liikkeelle ja tuhoaisivat myös Ajoksen Natura-alueen). Tällöin sula-alue ei olisi niin laaja. Röyttän juoni on ollut kautta aikain varsinkin lohien pyyntipaikkana Suomen tuottavin lohiapaja.
4. W 1 merkinnällä osoitettu vesialue tulee juuri eri kalalajien vaellus ja kutupaikoille lohi, meritaimen, siika, meriharri, made, silakka, muikku varsinkin Röynin hiekka ja Laitakarin edusta ovat luonnonlohen ja smolttien keskittymiä ja näin koko luonnonlohen kanta on vaarassa tuhoutua. RKTL tutkimusten mukaan jopa Ii-joen ja Oulujoen lohet puhumattakaan Simojoen lohista käyvät pyörähtämässä Karsikon niemellä ja siksi alue rauhoitettiin heinäkuun 15 päivään asti, 90-luvun alussa kalastukselta Maksniemen eteläkärjestä Vatunginokkaan.
5. Tieyhteyksien rakentaminen, massiiviset räjäytykset ja maa-aineksien louhintaa ja kuljetus tekee alueesta loma-asumisen mahdottomaksi varsinkin kun vertaa E-4 tien louhintaa Lapintuulen kohdalla, sillä sama peruskallio tärisyttää loma-asuntojen ikkunoita ja halkaisee asuntojen perustuksia 5 kilometrin säteellä. Valmiille infrastruktuurille olisi kannattavaa rakentaa toinen voimala ja sitten kolmas...kuten Olkiluodossakin on käynyt. Korkea-aktiiviset polttoainesauvat

tultaisiin myös tulevaisuudessa säilömään Karsikon kallioperään. Mikä takaa sen, että E.ON ei voisi tuoda myös Saksalaisten voimaloiden jätteitä Suomeen.

6. Voimansiirtolinja jakaisi alueen kahtia ja muuttaisi alueen käyttöä ja ekologiaa pysyvästi.
7. Karsikon vanhantien varressa on Maksniemen kylän pohjaveden ottoalue, joka vaaraantuisi ydinvoimalan päästöistä (noin 2 kilometrin päässä voimalasta).
8. Alueelle tulisi 3500-5000 uutta työntekijää eri maista, joten on selvää, että loma-asumisen rauha ja turvallisuus olisi menetetty samoin kalastusharrastus ja muut luontoaktiviteetit.
9. Laituri 100m pitkä ja 30m leveä sekä 500 m laivaväylän ruoppaus kuuteen metriin tulisi myös sakeuttamaan alueen rannikkovedet ja panisivat Veitsiluodon jätteet liikkeelle. Tämä tulisi tutkia perusteellisesti.
10. Suurin osa loma-asukkaista, sekä Maksniemen ja Hepolan asukkaat elävät uhan alla löysässä hirressä ja ovat valmiita muuttamaan pois alueelta, jos ja kun Fennovoima saisi rakentamisluvan Karsikkoon. Varsinkin lähialueen loma-asuntojen omistajat ovat huolissaan omasta oikeusturvastaan ja omaisuudestaan sekä Fennovoiman lupauksista lunastaa niiden asukkaiden kiinteistöt, jotka eivät voi eivätkä halua jäädä ydinvoimalan vaikutusalueelle. Näitä asioita tulisi selkiyttää ja saada aikaan käytäntö, jolla voitaisiin selvittää kansalaisiin kohdistuvan haitan määrä ja mahdolliset korvauserusteet.
11. Kalastosta haluamme ottaa esille eri kalalajit ja niiden esiintymiset alueella. Tutkimukset perustuvat RKTL ja omiin havaintoihin. Yhdistyksen puheenjohtajana haluan tuoda esille sen, että Postin suku on Karsikon alueella harjoittanut ammattimaista kalastusta jo satoja vuosia ja monet kalojen liikkeet ja eri pyyntipaikat ovat perimätietona siirtyneet sukupolvelta toiselle. Itse kalastin ammatikseni (Halttarin Kalastajat yhtymä) 1986-2005 opinto-ohjaaja työni ohella. Perustimme myös Simon Kalastusmatkat OY:n vuonna 1992 ja kuljetimme turisteja lohiloikuille ja teimme maittavia kala-aterioita. RKTL tutkijoita oli melkein päivittäin mukana myös merellä merkkäämassa lohia ja tekemässä tutkimustyötä lohien vaelluksesta kaikuluotaamalla sekä satelliittien avulla (esim. Jokikokko, Romakkaniemi, Suuronen). Karsikonniemi todettiin lohien vaelluskeskittymäksi ja sentähden meiltä lohienkalastus loppui Röynin ja Halttarin juonilta heinäkuun 15 päivään asti (vrt. kohta 4).

PERÄMERENLOHI

Röyttän (Röyni) maaloukusta on saalistilastoja 1900 luvun alusta lähtien ja voidaan yksiselitteisesti todeta, että se on Suomen paras lohienpyyntipaikka ja olen sen myös itse 20 vuoden kalastajakokemuksella todennut, että tuulen suunnatkaan eivät juurikaan vaikuttaneet lohien saamiseen Röynistä. Esim. Ajoskrunnin juonesta ei juurikaan saa lohia muuten kuin melko kovalla Etelätuulella. Kauan pohjoisesta tai idästä puhaltavat tuulet verottivat muiden pyyntipaikkojen saalismääriä, mutta Röyttän maaloukusta (O 1) paikalta sai aina hyvän saaliin (600-700 kg lohta päivässä yhdestä loukusta). Monet eri asiantuntija henkilöt ihmettelivät miksi lohi ui niin hienohiekkapohjaiseen matalaan rantaan vaelluksellaan. Tälle ei liene muuta selitystä kuin se, että se on kutemaan palaavien lohien perinteinen vaellusreitti, jota ei missään nimessä saa mennä tuhoamaan ydinvoimalan ottolauhdevesi paikkana. Samoin lohien smoltit vaeltavat Röyttän kautta syönnösalueille etelään, sillä maaloukun tilalle sai laittaa tiheän rysän muikulle ja silakalle (10 mm silmäkoolla) ennen heinäkuun 15 päivää ja joka kovalla rysässä saattoi olla satoja lohien vaelluspoikasia noin 20 senttisiä, jotka me pyrimme keräämään vesipaljuun virkostumaan ennen vapaaksi päästämistä. Lokit ovat taitavia kalastajia joten pökkyrässä olevat smoltit olivat niille helppo saalis.

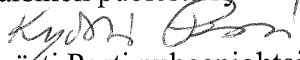
MERITAIMEN

Meritaimen kanta on tällä hetkellä Perämerellä tosi alhaalla ja pitkälle istutusten varassa. On tutkittu, että 80% taimenistukkaista jää 100 km säteelle istutuspaikasta, siis loheen verrattuna hyvinkin paikallinen kala. Vielä 1980-luvun lopulla oli hyvinkin tavallista, että Röyttän

kanavaan. Lisäksi madekanta on runsas, samoin ahven, kiiski, särki ja muut vähempiarvoiset kalat ovat pilkkijöiden ja harrastelijakalastajien saalituksen kohteena ympärivuotisesti.

KAIKKIEN NÄIDEN KALALAJIEN YHTEISVAIKUTUKSESTA OLISI JÄRJETÖNTÄ EDES SUUNNITELLA YDINVOIMALAA KARSIKON ALUEELLE, SAATIKA VEDEN OTTAMISTA TAI POISTAMISTA PINTAOTTONA/PINTAPOISTONA. YVA:ssa EIKÄ PERIAATEPÄÄTÖKSESSÄ OLE OTETTU HUOMIOON ALUETTA VILLILOHEN VAELLUKSEN KESKITTÄMÄNÄ SAATIKA MUIHIN KALALAJEIHIN KOHDISTUVANA UHKANA. PERÄMEREN VIELÄ KOHTUULLISEN PUHDAS AINUTLAATUINEN MURTOVESIALUE JA SEN MERIEKOLOGINEN POIKKEAVUUS EI OLE OIKEA ALUE YDINVOIMALAHANKKEELLE.

Karsikon puolesta ry

Kyösti Posti puheenjohtaja

Maarit Ervasti sihteeri